

KAMIENIE W HISTORII, KULTURZE I RELIGII

Pod redakcją
Roberta Klimka i Seweryna Szczepańskiego

Olsztyn 2010

Kamienie w historii, kulturze i religii

Praca zbiorowa pod red. Roberta Klimka i Seweryna Szczepańskiego.

Książka zawiera materiały zaprezentowane podczas konferencji naukowej „Od *profanum* do *sacrum*? Kamienie w historii, kulturze i religii dawnych ziem pruskich”.

Kruklanki 4-5 czerwca 2009 r.

Skład:

Patrycja Szymańska

Zdjęcie na oprawie:

Święty Kamień koło Tolkmicka, fot. R. Klimek

Copyright © Robert Klimek

Olsztyn 2010

ISBN 978-83-931080-0-8

Wydawca:

Robert Klimek

ul. Wyszyńskiego 15 lok. 17, 10-457 Olsztyn

NIP: 845-103-45-83

e-mail robertusklimek@wp.pl

bezpieczna.droga@wp.pl

tel. (+48) 604 630 850

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
2. SEWERYN SZCZEPAŃSKI, <i>Kamień i skała w mitologii, wierzeniach i obyczajowości ludów indoeuropejskich</i>	7
3. MIROSŁAW J. HOFFMANN, <i>Kamienne fallusy z IV-III wieku p.n.e. z Warmii i Mazur. Kontekst odkrycia i próby interpretacji</i>	24
4. JOANNA WAWRZENIUK, „Domowy” kult kamieni. <i>Religioznawcze studium porównawcze</i>	29
5. ŁUKASZ MIECHOWICZ, <i>Kiedy święci po ziemi chodzili – kamienie w wierzeniach ludowych na Mazowszu i Podlasiu</i>	43
6. ROBERT KLIMEK, <i>Kamienie kultowe na ziemiach pruskich</i>	62
7. KAZIMIERZ GRAŻAŃSKI, <i>Kamień kultowy w Wysokiej Wsi pod Dylewską Górą na tle osadnictwa mikroregionu</i>	110
8. GRZEGORZ BIAŁUŃSKI, <i>O niektórych nazwach miejscowych „Stein(-)” w Prusach</i>	115
9. ELŻBIETA KOWALCZYK-HEYMAN, <i>Kamień w Pisie. Przyczynek do dziejów granicy mazowiecko-krzyżackiej</i>	120
10. ROBERT KLIMEK, <i>Nieznane kamienie graniczne Warmii biskupiej</i>	129
11. JERZY M. ŁAPO, <i>Głaz z przestrzeni kulturowej Mazur w czasach nowożytnych</i>	135
12. POSTSCRIPTUM	145

Szanowni Państwo.

Pragniemy oddać w Wasze ręce książkę, na którą składają się materiały zaprezentowane podczas konferencji naukowej „Od *profanum* do *sacrum*? Kamienie w historii, kulturze i religii dawnych ziem pruskich”. Powyższa impreza odbyła się w dniach 4-5 czerwca 2009 r. w Kruklankach, na Mazurach. Pomysł, aby zorganizować konferencję w tym właśnie miejscu narodził się podczas mojej pracy nad książką poświęconą historii Gminy Kruklanki. W okolicy znajduje się kilka okazałych głazów, z którymi związane są podania ludowe. Wiele wskazuje na to, że część z nich służyła za ołtarze ofiarne pogańskim Prusom. Na konferencję udało się zaprosić wielu wybitnych historyków, archeologów i etnologów, których prace prezentujemy w niniejszej publikacji. W drugim dniu spotkania udaliśmy się na przejażdżkę samochodami terenowymi po Puszczy Boreckiej. Oprócz dziewiczej przyrody mogliśmy obejrzeć obiekty położone na obszarze Puszczy: głaz ofiarny koło Jakunówki, „Diabelski Kamień” z leśnictwa Knieja Łuczańska i grodzisko na Gęszej Górze.

W pierwotnym założeniu książka miała posiadać identyczny tytuł, jak konferencja. W związku z tym, że kilku autorów (Ł. Miechowicz, S. Szczepański, J. Wawrzyniuk) w swoich artykułach poruszało zagadnienia wykraczające poza problematykę kamieni na ziemiach pruskich, pewnej zmianie uległ też sam tytuł publikacji. Przedstawiamy zatem „Kamienie w historii, kulturze i religii”. Życzymy przyjemnej lektury, żywiąc nadzieję, że po zapoznaniu się z zaprezentowanymi materiałami, kamienie przestaną być jedynie milczącymi świadkami historii i przemówią.

Robert Klimek

